Fill layers from various periods that had been created in managing the hill's slopes, layers of rubble, mixed soil, sand, clay loam, and gravel created during landslips, and late 19th–20th-century layers connected with laying paths to the hill and installing utility lines (Figs. 2, 3) were recorded in the test pits excavated on the storm drain lines that were being renovated and in the new constructed ones. A fragment of the Lower Castle's defensive wall was discovered in test pit 19 (Fig. 4). Mixed fill layers or slipped 20th–21st-century cultural layers were recorded at a depth of 30–50 cm at the surveyed gutter and paving installation sites. During the evaluations and surveys, 15th–19th-century finds were discovered: isolated pantile, flat roof tile, stove tile, and hand thrown burnished, glazed, and unglazed household pottery fragments, lead pellets, bronze fittings, buttons, 17th–20th-century coins, and 19th – early 20th-century seals.

1 pav. Tyrimai Biržų pilyje ties PR pylimu iš V. R. Songailaitės nuotr.

Fig. 1. The excavation near the SE rampart at Biržai Castle as seen from the W.

Roma Songailaitė

Biržų pilies teritorija

2011 m. gegužės–rugsėjo mėnesiais buvo tęsiami archeologiniai tyrimai Biržų piliavietės teritorijoje, susiję su 2011 m. gegužės mėnesį pradėtu įgyvendinti projektu „Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra ir renovacija Biržų mieste“ bei arsenalo III etapo darbais: inžinerinių tinklų tiesimu į atstatomą arsenalo pastatą.

Spaudiminės kanalizacijos ir vandentiekio trasa per pilies griovius klota prastūmimo būdu. Archeologiniai tyrimai vykdyti prastūmimams reikalingų prieduobių, statomų šulinių bei naujai suprojektuotų inžinerinių tinklų trasų vietose. Naujos trasos klotos šaligatvio zonoje, atstatomo arsenalo PV, PR, ŠV fasadų pusėse. Vandentiekis, kanalizacija, šiluminė trasa, lietaus nuotekos, elektros ir ryšių linijos į arsenalą jungtos nuo rūmų ŠR, PV pusėje esančių tinklų, kuriuos klojant 1983–1984 m. vykdyti žvalgymai (Jonas Genys).

2011 m. archeologinių tyrimų metu ištirtas apie 360 m² plotas. Tyrimų metu PR pylime (1 pav.), plote 4 radus pirmosios pilies mūrines konstrukcijas, projektas buvo pakoreguotas, pakeistas šulinių dydis bei vieta. Tyrimų metu teritorijoje rasti du horizontai: pirmosios ir antrosios mūrinių pilių. Trečiajam horizontui (iki pilių statybos) galima priskirti tik rastas pavienes šukes, datuojamas XV a. pabaiga – XVI a.

Plote 1 rastas grindinio fragmentas, kurio tęsinys buvęs arčiau rūmų ŠR fasado ir fiksuotas 1983 m. Rastą grindinį galima priskirti antrosios pilies statybos etapui. Šaligatvio zonoje tirtuose plotuose 1, 2, 6–10, šurfuose 1–2 nustatyta, kad apie 1986–1987 m. vykdant teritorijos sutvarkymo projektą, įrengiant šaligatvį, buvo nustumdytas 35–50 cm storio sluoksnis. Tirtame plote 3 aptikta ūkinė duobė, kurioje rasta daug kaulinės medžiagos. Preliminarios prof. L. Daugnoros tyrimų išvados rodo, kad rasti pagrindinių naminių gyvulių kaulai.

Plote 4 rasta akmeninė moliu rišta sienutė, priskiriama antrosios pilies pylimo sutvirtinimui. Ji buvo pamūryta prie ankstesnės mūrinės plytų bei akmenų sienutės, kuri su rastomis dar dviem mūrinėmis sienutėmis sudarė mūrinę konstrukciją (poterną ar rūsį?). Jos viršus buvo su skliautu ir buvęs po pylimu. Jis priskiriamas pirmosios pilies laikotarpiui – XVI a. pabaigai – XVII a. pradžiai. Arsenalo ŠR pusėje rastas iki 40 cm storio griuvenų sluoksnis su kokliais, užpiltas XX a. 7–8 dešimtmečiais valant rūmų griuvėsius. Tarp griuvenų rasta Gustavo II Adolfo (1611–1632) 1 erė (klipa) (2 pav.).

2011 m. tyrimai leido patikslinti kai kurias ankstesnių tyrimų išvadas. Tyrimai bus tęsiami 2012 m. ties rūmų Š kampu, statomos siurblinės vietoje.

0 2 cm

2 pav. 1 erė (klipa). Švedija. Gustavas II Adolfas (1611–1632). R. Songailaitės nuotr.

Fig. 2. 1 öre (klipping). Sweden. Gustavus Adolphus.

The Grounds of Biržai Castle

In 2011, the excavation of the grounds of the Biržai castle site continued with the excavation of about 360 m² (Fig. 1). A fragment of paving was found in area 1, a storage pit in area 3. A small clay-bonded stone wall ascribed to the reinforcement of the second castle's rampart was found in area 4. A rubble layer up to 40 cm thick that contained stove tiles and was created in cleaning the castle's ruins in the 1960s–1970s was found to the NE of the arsenal. A Gustavus Adolphus (1611–1632) 1 öre (klipping) (Fig. 2) was found in the rubble.

Algirdas Žalnierius

Kauno piliavietės atkūrimas

Pagal „Kauno pilies atkūrimo ir pritaikymo visuomenės poreikiams“ projektą buvo atkuriama iki 1930 m. Neries nuplauta piliavietės Š dalis. Pilies R griovys buvo sujungtas su Neries slėniu, o piliavietės V ir ŠV dalyje buvo suformuoti nauji piliavietės šlaitai į Neries slėnį. Šie žemės darbai apie 6 tūkst. m² plote buvo atliekami mechanizuotai, ekskavatoriais ir buldozeriais nustumdant XX a. supylimus. Pagal tyrinėjimų programą nuplautoje teritorijoje buvo numatyti archeologiniai tyrinėji-